

порушення фінансової дисципліни, чи використання коштів не за призначенням, як це традиційно трактується. Останнє має об'єктивну причину – постійне недоотримання фінансових ресурсів з державного бюджету. За такої умови дані про касові видатки не несуть об'єктивної інформації. Крім того, в основу системи касових видатків покладено касовий метод обліку доходів і видатків, який в міжнародній практиці визнається менш об'єктивним ніж метод нарахувань.

З огляду на велику потребу в застосуванні програмного забезпечення для автоматизованої підготовки та формування звітності з обліку доходів та видатків доцільно удосконалювати організацію технічного забезпечення облікового процесу через створення єдиної інформаційної системи. Розробка дозволить охопити діяльність установи освіти на різних рівнях та інтегруватися в ідентичну загальнонаціональну систему. Такий підхід сприятиме накопиченню своєчасної, якісної та достовірної інформації про ефективне використання бюджетних коштів установи і розширити можливості користувачів [2, с.272].

Література

1. Бенько І.Д. Організація обліку фінансово забезпечення закладів освіти / І.Д.Бенько, С.В. Сисюк // Наук. вісник Херсонського державного ун-ту. Серія: Економічні науки. – Вип.11. – Ч.4. – Херсон: ХДУ. – 2015. – С.147-150.

2. Бенько І.Д. Організації обліку та контролю фінансових ресурсів бюджетних установ / І.Д.Бенько // Всеукраїнський науково-виробничий журнал „Інноваційна економіка» – Вип. 9. – Тернопіль: Тернопільський інститут АПВ НААН. – 2012. – С.272-276.

3. Бенько І.Д. Проблемні аспекти організації обліку в установах освіти / І.Д.Бенько // Наук. вісник Херсонського державного ун-ту. Серія: Економічні науки. – Вип. 24. – Херсон: ХДУ. – 2017. – С.114-117.

УДК 657

Богуцька Л.Т.,

к.е.н., доцент кафедри обліку у виробничій сфері,
Тернопільський національний економічний університет

ОБЛІК АКТУАРНИХ ПРИБУТКІВ ТА ЗБИТКІВ У РОБОТОДАВЦЯ ЗГІДНО МСБО 19 «ВИПЛАТИ ПРАЦІВНИКАМ»

У контексті питань впровадження міжнародних стандартів в Україні необхідно дослідити процеси запровадження і використання МСФЗ. Оскільки

ряд питань цієї складної проблеми потребує подальшого теоретичного і практичного обґрунтування, розглянемо порядок обліку виплат працівникам та дослідимо відображення актуарних прибутків та збитків.

У § 4 МСБО 19 зазначено, що усі виплати працівників поділяються на чотири категорії, зокрема: а) *short-term employee benefits* – поточні виплати; б) *post-employment benefits* – виплати після закінчення трудової діяльності; с) *other long-term employee benefits* – інші довгострокові виплати; д) *terminations benefits* – виплати при звільненні.

Розглянемо детальніше зміст виплат після закінчення трудової діяльності. До таких виплат відносяться виплати за пенсійними програмами, а також програмами медичного страхування та іншими соціальними програмами, що фінансуються за роботодавцями.

Пенсійні програми розробляються роботодавцем для самостійного утримання працівників, звільнених після досягнення ними пенсійного віку. В §25 IAS 19 згадуються два типи програм: програми з встановленим внеском та програми з установленою виплатою [2].

Порядок реалізації пенсійних програм з встановленими внесками полягає в тому, що компанії зобов'язуються щомісячно сплачувати визначену суму страхового внеску. Розрахунки актуарних припущень за зобов'язаннями, що виникають в рамках плану з встановленими внесками, не потрібні, оскільки актуарні доходи (витрати) не виникатимуть.

Якщо вести мову про пенсійні програми із визначеними внесками, то виникає об'єктивна необхідність здійснювати актуарні розрахунки, зокрема – це система обліку, яка дозволяє на базі актуарних припущень визначити оптимальний розмір внесків до пенсійної програми та виплати пенсіонерам, а також провести оцінку активів і зобов'язань за конкретною пенсійною програмою на поточний момент для визначення актуарних прибутків (збитків). Для виконання таких розрахунків у § 57 МСБО 19 рекомендовано залучати незалежних спеціалістів – актуаріїв.

Оскільки актуарні прибутки та збитки – це фінансовий результат змін активів та зобов'язань за пенсійною програмою протягом звітного періоду, то необхідно визначати відхилення фактичного результату від розрахованого раніше. Разом з тим, керуючись принципом суттєвості, не потрібно визнавати усі актуарні прибутки чи збитки, якщо такі мають місце. Як зазначають практики, необхідно визначити розумну норму визнання актуарних прибутків (збитків). Зокрема, відповідно до § 92 МСБО 19 компанія може визнати лише ту частину актуарного прибутку або збитку, яка перевищує 10%. Також важливо зазначити, що така різниця визнається у наступному звітному періоді, частинами, протягом терміну трудових відносин.

Отже, актуарні прибутки та збитки є складовою частиною зміни резервів майбутніх зобов'язання з виплат працівникам. До актуарних припущень, належить оцінка таких факторів як мобільність персоналу, смертність, зміна вартості грошей в часі тощо. Як наслідок можуть мати місце актуарні прибутки (збитки), пов'язані з оновленням актуарних припущень на кінець періоду.

Збільшення або зменшення резервів, обумовлених монетизацією актуарних припущень, що використовуються в оцінці, проведеній на початку періоду, що відображає як саме ці припущення реалізувалися у визначеному періоді, таку оцінку здійснюють в кінці періоду.

Загалом, якщо актуарні припущення точно відображають реальність, особливо це стосується короткотривалої перспективи, то визнані в кінці періоду актуарні прибутки чи збитки не повинні істотно відрізнятися і не повинні накопичуватися протягом багатьох років.

Вчені дискутують щодо обліку актуарних прибутків (збитків) згідно вимог CRS 6 і МСФЗ (IAS) 19. Зокрема вважаємо, що зміни в актуарних припущеннях впливають на поточні результати і повинні відображатися у поточному звіті про прибутки і збитки.

Отже, суттєві актуарні прибутки (збитки), що виникають в поточному періоді повинні впливати на фінансовий результат господарської діяльності суб'єкта господарювання.

Література

1. Безверхий К. Виплати працівникам підприємства за МСФЗ в контексті соціальної складової фінансової звітності / К. Безверхий // Бухгалтерський облік і аудит. – 2015. – № 7. – С.34 – 41.
2. Виплати працівникам : Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 19 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : /www.minfin.gov.ua.
3. Грачева Р.Е. Актуарные прибыли и убытки в учете работодателя/ Р.Е.Грачева // : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://buhlabaz.ru/ias-ifs-msfo/provodki-primery/aktuarnye-pribyli-i-ubytki-v-uchete-rabotodatelya>.
4. Грачева Р.Е. Расчеты с персоналом по оплате труда и не только/ Р.Е.Грачева // Дебет-Кредит. – 2007.– № 48.